

Van droom naar realiteit

Simon Verstraeten
stafmedewerker en
procesbegeleider Eva vzw

De ontwikkeling van een woonproject in de Anneessenswijk was voor LD³ vzw en Samenlevingsopbouw een stap in het onbekende. Daarom zochten ze ondersteuning bij de Brusselse sociale projectontwikkelaar EVA vzw. EVA was al eerder betrokken bij gelijkaardige initiatieven als ontwikkelaar van het Maison Biloba Huis in de Brabantwijk en als partner bij enkele projecten van Community Land Trust Brussel. Op basis van die ervaring kon Simon Verstraeten de evolutie in Casa Viva mee ondersteunen.

“Hanna en Solène die de bewoners begeleiden, konden altijd bij mij terecht met hun vragen en bedenkingen, keuzes die zich opdrongen of problemen in de groepsdynamiek. Van bij de start was het grote doel een intergeneratieel solidair woonproject te realiseren. Maar wat betekent dat? Wat betekent bijvoorbeeld het begrip solidair? Dat is voor iedereen anders. Het vraagt tijd om van al die individuen een groep te maken die min of meer op dezelfde golflengte zit. Dat de ene meer geëngageerd is dan de andere komt vaak door omstandigheden. Zo kan een alleenstaande meer tijd investeren in zo'n project dan een werkende moeder met kinderen, maar is die daarom minder geëngageerd? Hoe maak je het begrip solidair expliciet, zodat dat meer wordt dan een intentieverklaring? Als je daarover praat, vallen er snel grote woorden en hoge verwachtingen. In Casa Viva is daar veel aandacht aan besteed, lang voor de verhuis. De groep maakte samen uitstappen, kookte samen, leerde elkaar beter kennen. Dan merk je plots dat wie op de vergadering het meest over solidariteit praat, daarom niet het meest solidair is wanneer er aardappelen moesten geschild worden. Dat maakt het begrip solidair opeens heel concreet.

Ook bij de initiatiefnemers is er een evolutie geweest van droom naar realiteit. Dit project richt zich vooral tot mensen in armoede en ouderen die slecht gehuisvest waren. Zeer kwetsbare mensen dus die sociaaleconomisch heel zwak staan. Bovendien was de ambitie dat, eens de mensen verhuisd waren, de groep zich zelfstandig zou beredderen. Dat bleek al snel te hoog gegrepen. De bewoners vroegen steeds wat er zou gebeuren als Hanna en Solène er niet meer waren? Die vraag dwong de initiatiefnemers om opnieuw na te denken over hun verdere engagement. Zij hadden het project bedacht, mensen gezocht, een groep gevormd, uiteindelijk een selectie gemaakt en dan toegewerkt naar de verhuis. Maar eigenlijk begint het dan pas. Plots wordt samenleven een dagelijkse realiteit, met de nodige knelpunten en conflicten. Zo was er al van in het begin veel wrevel omdat de gemeenschappelijke wasmachine vaak kapot ging door fout gebruik, omdat de kinderen altijd met de lift speelden waardoor die in panne viel, omdat de voordeur al te vaak bleef openstaan. Als er zo'n discussies ontstaan is ondersteuning noodzakelijk om te vermijden dat het de verkeerde kant opgaat. Vooral kwetsbare groepen kan je niet aan hun lot overlaten.

‘Het is altijd een verhaal van successen, moeilijkheden, valkuilen en oplossingen’

LD³ vzw heeft zich toen moreel geëngageerd om middelen te zoeken voor verdere begeleiding en beloofde de bewoners hoe dan ook niet in de steek te laten. Gelukkig is er na de verhuis een oplossing gekomen via de VGC. Op termijn, wanneer LDC Forum naar de Muggenstraat verhuist, zal de bewonersondersteuning door hun medewerkers en vrijwilligers gebeuren. In eerste instantie heeft elke bewoner nood aan thuis hulp, verpleging, medische zorg, hulp bij administratie, enzovoort. Je moet dat opvolgen om na te gaan of alle noden gedekt zijn. Pas als die dagelijkse hulp voorhanden is en iedereen bij iemand terecht kan, ontstaat er ruimte voor het gemeenschappelijke. Ervaring leert dat iemand dit proces moet begeleiden en ondersteunen. De vorm kan verschillend zijn. Dat kan een beroepskracht zijn, een sociale conciërge, een samenwerking tussen verschillende organisaties of een groep vrijwilligers. Wat telt is het blijvend engagement ten aanzien van die bewoners. Die garantie biedt een gevoel van veiligheid, waardoor meteen ook de stress vermindert om samen te wonen.

Een belangrijk knelpunt bij de ontwikkeling van dergelijk woonproject is het tempo. Voor een vastgoedproject moet je minstens 5 jaar rekenen – een bouwvergunning krijgen duurt al gauw een jaar. Voor kwetsbare personen is zo'n termijn van 5 jaar nauwelijks te overzien. Als initiatiefnemer heb je niet alles in de hand: de planning die lang duurt, de financiering die moet rond geraken, de prijs van de appartementen, enzovoort. Zo was er bijvoorbeeld een caritatieve organisatie die geld wilde inzamelen om voor één jaar de huur te betalen voor mensen zonder

papieren. Een half jaar later was dat idee niet meer aan de orde en moest er een nieuwe oplossing bedacht worden.

Zo'n project is altijd een proces van dromen die je moet vertalen naar de realiteit. De droom van elke betrokkene is anders en op veel dynamieken heb je geen vat. Het is ook altijd een verhaal van successen, moeilijkheden, valkuilen en oplossingen, dat is normaal. En ook al verliep de voorbereiding niet altijd zoals gewenst, alle bewoners zijn beter gehuisvest dan ooit tevoren. Het doel om een betere woon- en leefomgeving te bieden voor de bewoners, is zeker geslaagd.”

